

Plejebarns amerikanske datter besøgte Jensine

Historien om Hana, der boede et år hos familien Nygaard i Gødstrup, er 70 år gammel, men den huskes både i Næstved og i USA.

Af Jan Jensen

SKÆBNEHISTORIE Detektivarbejdet begyndte for to år siden, da hun tilfældigt kom på sporet af Zuzana Böhm, som stadig lever og bor i Prag.

Judita Matyasova fortalte den tjekkiske udgave af den berømte bog, Sophie's Choise, og besluttede sig for at følge sporet til Næstved. Det blev starten på en bog, en dokumentarvideo og ikke mindst en udstilling, der skal på tour i Danmark, Sverige og USA.

Dejligt gensyn

Det hele begyndte i Næstved, hvor det er myldret frem med breve og historier om de jødiske flygtninge, og det har sat den tjekkiske journalist på en uventet rejse ind i mange familiers både gode og forfærdelige historier.

Judita Matyasovas øjne strålede, da hun gik sine nye venner i Næstved, og ikke mindst omfavnelsen af Jensine Nygaard.

Familien boede i Gødstrup ved Toksværd, da de fik et tilbud om at have Hana Dubová boende.

Fik besøg efter krigen

- Hun var en meget sød pige. Hun talte udmærket dansk, og hun var en del af vores familie i et års tid. Jeg husker en aften, hvor hun sagde, at hun muligvis ikke ville være der næste morgen. Det passede. Hun ringede til os i august 1943, og hun besøgte os også efter krigen, fortæller Jensine Nygaard.

Det var hendes yngste søn, der hørte, at man ledte efter mennesker, der havde haft kontakt med de jødiske børn. Det var under besøget i 2011, men Judita Matyasova var taget hjem igen, så der blev skrevet via email.

Har læst alle brevene

Judita Matyasova føler, at hun kender Jensine Nygaard rigtig godt, selvom hun først møder hende denne torsdag - 70 år efter Hana boede på gården i Gødstrup.

- Det er en mærkelig fornemmelse. Hana var meget glad for at bo hos Nygaard, og jeg har læst alle de breve, hun har sendt. Det er ligesom at have læst en bog eller set en god film, siger Judita Matyasova og holder om den ældre kvinde.

Jensine Nygaard bor i Præstø, og selvom hun er dårligt gåede, ville hun ikke gå glip af udstillingen i Næstved.

Dagens hovedperson, Jensine Nygaard, sammen med sønnen Mogens og Judita Matyasova, som har optrevet hele historien om den tjekkiske pige, Hana, der var en del af familien Nygaard i et helt år. Pigen boede på gården, indtil hun måtte flygte fra nazisterne til Sverige.

Foto: Jan Jensen

- Det er jo et fantastisk arbejde, den unge kvinde har lavet, siger Jensine Nygaard, der har sine to drenge med.

Hana passede Mogens

Knud-Arne er den yngste, og det er ham, der har stået for kontakten til Judita Matyasova. Mogens er den ældre søn, og han er på billederne fra 1943, hvor Hana leger med den lille dreng i haven.

Mogens husker ikke pigen, der tog sig af ham, da han var lille, men han har fået hende beskrevet hende mange gange gennem livet, når moren har fortalt om Hana.

Hana døde i USA

Forbindelsen blev først genoptaget igen i 2012, da Judita Matyasova fandt ud af, at Hanas familie bor i USA.

- Jeg fandt ud af, at Hana døde i 2011, men hendes familie var meget interesseret i hendes historie. De vidste ikke, at hun havde en plejefamilie i Danmark. Jeg mødtes med Hanas datter, Janet, ved et møde i Israel sidste år, og jeg oversatte nogle af Hanas breve, der var skrevet på tjekkisk. I november 2012 rejste Janet til Næstved for at møde Jensine og familien, fortæller Judita Matyasova.

Hun bliver rørt, når hun fortæller historien, som hun var så tæt på at "opklare" i tide.

- Jeg er meget glad for, at Jensine Nygaard nåede at møde Hanas datter. Det bekræfter, at det var vigtigt at komme i gang med detaljerne til min bog hurtigt.

Judita Matyasova vil i løbet af efteråret udgive bogen, Omvej til Livet, som e-bog på nettet. Den bliver oversat til engelsk i løbet af 2014.

Udstillingen "Omvej til Livet" kan opleves i Helligåndshuset i Ringstedgade. Foto: Jan Jensen

Først i Næstved: Omvej til Livet

Den tjekkiske ambassadør i Danmark havde øl med, og der var stor lokal interesse for udstillingen om de tjekkiske børn, der blev sendt til Næstved kort før jødeuddrivelsen.

UDSTILLING Den tjekkiske ambassadør Zdenek Lycka havde lidt svært ved at finde Helligåndshuset, men han nåede det.

Ambassadøren havde lokal øl med i bagagerummet, da han torsdag kørte til Næstved for at være med til at åbne den tjekkiske journalist Judita Matyasovas udstilling om Omvej til Livet.

Ventetiden blev brugt flittigt til at studere de store plancher. Knap hundrede mennesker var mødt op for at se og høre om det seneste nye i historien om de tjekkiske børn, som overlevede nazisternes jødeudryddelse under 2. verdenskrig.

Zuzana og de andre

Næstved-Bladet har skrevet den gribende historie om Zuzana Böhm, som boede i Næstved. Hennes mor valgte hende, og sendte den 15-årige pige væk i tide. Da Zuzana Böhm senere vendte hjem til Prag var hele familien udslettet.

Zuzana reddede livet i Næstved, og det var der heldigvis også mange andre, der gjorde. Historien om deres liv og familiers skæbner er derimod trist og nedslående. Det fremgår af de gribende historier, som er beskrevet på plancherne.

- Tak fordi I holder historien i live. Jeg er glad for, at vi nåede så langt, sagde Judita Matyasova og henlede sin dybfølte tak til de mennesker i Næstved, der har hjulpet med oplysninger.

Tak Danmark

Den tjekkiske ambassadør, Zdenek Lycka, fortalte på dansk, hvor glad han var for, at det var lykkedes Judita Matyasova at blive klar med udstillingen, inden han skulle skifte embede.

- Uden Judita havde der ikke været denne udstilling og disse vigtige historier. Næstved er det første sted, hvor udstillingen præsenteres. Jeg vil gerne sige Danmark tak fordi I reddede disse børn. Jeg er glad for, at jeg kunne nå at være med her i dag, sagde Zdenek Lycka.

Næstveds borgmester, Carsten Rasmussen, udtrykte også glæde ved, at historierne om de unge jødiske børn ikke bliver glemt.

Efter det klassiske snoreklip var det tid til at nyde en af ambassadørens øl. Dagen sluttede i Boderne, hvor Judita Matyasova holdt en forelæsning på engelsk om hendes uventede livsværk.

Hana Dubová passede lille Mogens, da hun boede hos familien i 1943.

Hana Dubová boede hos Jensine Nygaard i Gødstrup. Hun var meget glad for at være der. Det fremgår af nogle breve, som først nu er blevet oversat. Hana Dubová nåede til USA, hvor hun stiftede familie. Datteren var i Næstved sidste år for at mødes med plejemoderen.

Den tjekkiske journalist, Judita Matyasova, var glad for opbakningen fra borgere i Næstved, der har hjulpet hende i gang med nogle fantastiske historier. Hun er flankeret af museumsdirektør Palle Birk Hansen (tv) og den tjekkiske ambassadør Zdenek Lycka. Foto: Jan Jensen